

Збережи в криниці воду свого родоводу

Бібліографічний огляд по народознавству

Кожна нація, кожен народ, навіть кожна соціальна група має свої звичаї та традиції, що склалися протягом багатьох століть і освячені часом. Саме тому кожен народ на землі ревно береже творчий спадок попередніх поколінь у мові, звичаях, традиціях, моральних цінностях. Тільки осмисливши минуле, пізнавши витoki своєї культури та історії, можна й зрозуміти сьогодення, і уявити майбутнє. Пропонуємо бібліографічний огляд літератури, який ознайомить читачів з національною своєрідністю українців, їх духовною спадщиною, світоглядом, традиційно-побутовою культурою

Родовідна пам'ять – явище в українському побуті унікальне. В давнину було обов'язком знати поіменно свій родовід від п'ятого чи навіть сьомого коліна. Пам'ять про своїх предків була природною потребою. Триматися свого родоводу, оберігаючи в такий спосіб сімейні реліквії і традиції та передаючи їх у спадок наступним поколінням, було обов'язком. У наш час, час бурхливого національного відродження і національного усвідомлення власної самобутності, історичне минуле країни та окремих сімей, окремих місцевостей стає предметом особливої зацікавленості.

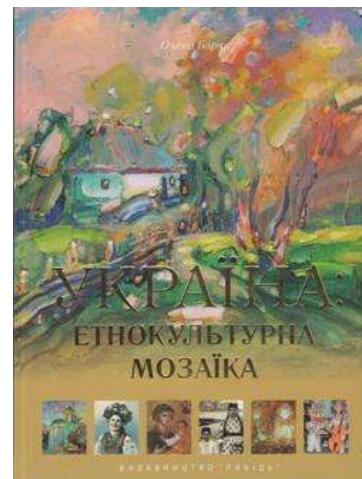
У книзі - **Черепанова, С. О. Філософія родознавства. - К. : Знання, 2007. – 460 с.** розглянуто буття людини у просторі культури, поняття "Рід - покоління" духовність родинного середовища, цінності національної культури, традиційну родинну обрядовість українців, форми збереження історичної та родової пам'яті, теоретичні аспекти генеалогії, методи дослідження Родоводу в контексті гуманітарно-культуротворчої стратегії філософії освіти. Розрахована на широке коло читачів.

Зачатки народознавства, як етнічної культури постали в період зародження українського етносу. Про сукупність матеріальних і духовних цінностей, вироблених українським народом в період XIX - першої половини XX ст. йдеться в книзі -

Боряк, О. О. Україна: етнокультурна мозаїка. - К. : Либідь, 2006. - 327 с.

В етнокультурологічних нарисах, присвячених традиційному буттю пересічного українця, йдеться про свята й будні, звичаї та обряди, повір'я і символіку та багато що інше. Разом зі свідченнями очевидців, узагальненнями дослідників та маловідомим ілюстративним матеріалом із архівів та малярських майстерень усе це складає своєрідну мозаїчну панораму народного світосприйняття. Для всіх, хто цікавиться українською минувиною.

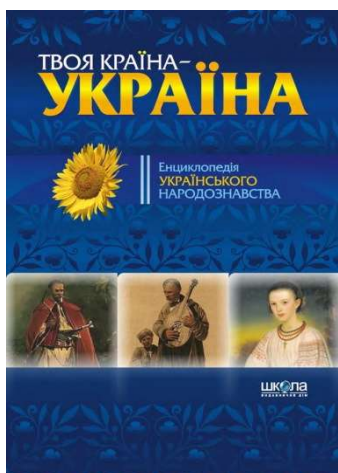

Важливу роль у своєму світосприйнятті наші предки надавали символам. Про символіку, як інструментом пізнання історії українського народу, пропонуємо видання - **Словник символів культури України: навч. посібник для студентів ВНЗ/ за заг. ред.: В. П. Коцура. - 3-є вид., доп. і випр. - К. Міленіум, 2005. - 352 с.**

Посібник має на меті прилучити читачів до невичерпної криниці світової і української символіки. У Словнику подано інформацію про найважливіші наукові, філософські, художні, міфологічно-релігійні, побутові символи українців. Автори намагаються охопити значні часові періоди існування певного символу, широкий ареал побутування. Простежується виникнення, функціонування символів від найдавніших часів до сьогодення. Словник уміщує близько 380 словникових статей та 450 термінів-символів.

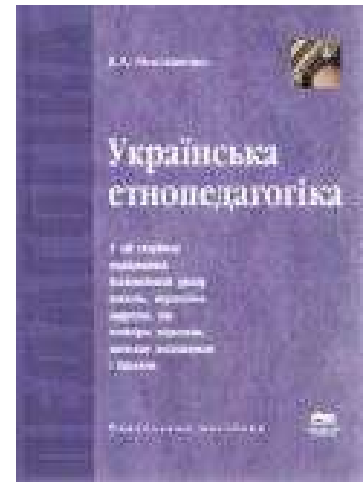
Про національні свята та обряди, сімейну обрядовість, народні знання та світоглядні уявлення, вірування, правила поведінки в храмі, народну кулінарію, розповідає енциклопедичне видання - **Твоя країна - Україна: енциклопедія українського народознавства/ уклад. Н. Д. Кусайкіна. - Х. : Школа, 2009. - 496 с.**

Пропонована книжка містить повір'я прислів'я, приказки, у стислій формі знайомить із виховними традиціями, символікою кольорів та квітів, писанок і народних вишивок.

Заглиблюючись в пізнання свого етнічного коріння переконаємося, що наші пращури були розумними педагогами. Їх давня педагогічна культура і виховний досвід зберігаються в традиціях сімейного виховання, основою яких є рідна мова, фольклор, міфологія, символіка, народне мистецтво, національні традиції, звичаї, обряди, ігри та іграшки тощо. Українську народну педагогіку тисячоліттями створював сам народ. Етнопедагогіка сьогодні стала невичерпною скарбницею навчальних і виховних засобів вітчизняної педагогіки. В книзі - **Мосіяшенко, В. А. Українська етнопедагогіка: навч. посібник для студентів. - Суми : Університетська книга, 2005. - 176 с.**

висвітлено суть української етнопедагогіки, її основний зміст, провідні завдання, здобутки, принципи, ідеали, самобутні риси, охарактеризовано історичні українські народні виховні традиції. Автор наголошує: «Народна педагогіка — це усний багатотомний підручник виховання і навчання дітей, що з найдавніших часів зберігається в пам'яті народу і передається від покоління до покоління»

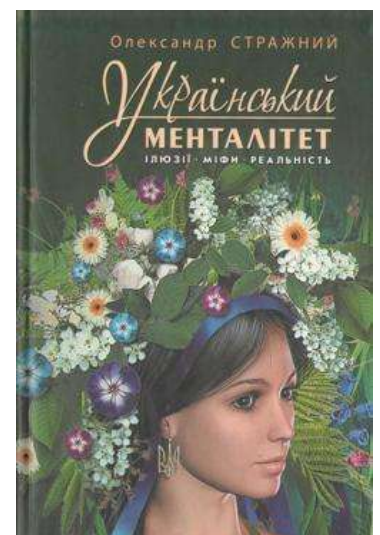
Тему родинної педагогіки розкрито в дослідженні вітчизняних науковців - **Кузьмінський, А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка родинного виховання: навч. посіб. для студентів ВНЗ. - К. : Знання, 2006. - 324 с.**

Це один із перших в Україні навчальний посібників з родинного виховання. Його особливість полягає в тому, що виховання дітей в сім'ї розглядається на основі надбань вікових традицій, звичаїв, вірувань українського етносу, з урахуванням особливостей національної ментальності. Процес виховання дитини розглядається у різноманітних аспектах морального, фізичного, трудового, розумового, естетичного виховання.

Форми пізнання й самопізнання українського народу, закономірності і механізми формування його світогляду, ментальності, досліджує автор, за фахом лікар-психотерапевт у книзі - **Стражний, О. С. Український менталітет: Ілюзії. Міфи. Реальність. - К. : Книга, 2008. - 366 с.**

Ця книжка незвичайна через те, що вона розширює

межі традиційного, прямо скажемо - шаблонного уявлення про світовідчуття українців, по-своєму відповідає на запитання - хто такий українець, чим мешканці України відрізняються від європейців. Аналізуються різні аспекти життя українців, доводиться що історичний і генетичний зв'язки між поколіннями, з яких "склалася" українська нація, не уривалися, і сучасні українці несуть в собі риси, які формувалися протягом тривалого часу. Прочитавши цю книжку, ви по-іншому дивитиметеся на людей, розумітимете логіку їхніх вчинків. Оригінальна систематизація матеріалу, "фірмовий" стиль автора та позитивний заряд, який несе ця книжка, роблять її унікальною.

Розвиток науки про Україну та українство сягають передісторичних часів, а основні віхи пов'язані з державотворчими процесами XIX-XX ст. Саме на цьому історичному тлі актуалізувалася потреба в науці, яка охоплювала б широкий спектр знань про Україну, її народ. Історія українознавства, як науки досліджується в книзі - **Історія українознавства: навч. посібник для студентів ВНЗ / за ред. П. П. Кононенка. - К. : Академвидав, 2011. - 510 с.**

У пропонованому навчальному посібнику розкрито предметну специфіку, особливості концептуальних побудов українства на різних етапах розвитку. Прислужиться для студентів вищих навчальних закладів, всім, кого цікавить історія науки про самопізнання українського народу.

Книги, що представлені в огляді спонукають до роздумів. Народні звичаї та традиції – це криниця, яка об'єднує покоління. Діди, прадіди копали колодязі, а пити із них і оберігати пам'ять родоводу нам, онукам, прийдешнім поколінням. Задля неперервності родоводу, очищати від замулення джерела духовності, віри роду нашого народу. Нам всім необхідно докласти зусилля, щоб цей зв'язок поколінь не перервався, бо лише завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю, народ – нацією, а країна – державою.